

13 mei 1940 Almkerk Junkers 87B-1

Op De Laagt, tussen Almkerk en Waardhuizen, maakt een Junkers op 13 mei 1940 een geslaagde noodlanding. Jan Jolie zegt er in zijn boek *Luchtgevechten boven West-Brabant en de Biesbosch* uit 2000 het volgende over:

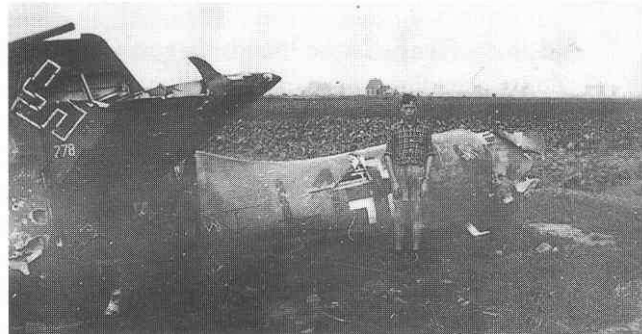
Het toestel was een Junkers Ju 87B-1, Werkenummer 278, Code L1 + ?W van het 12./Lehrgeschwader 1, 12(St.)/LG 1 (L1+?W) met als piloot Unteroffizier H.J. Kowatsch en als Radioöperator Unteroffizier H. Jorzyck

Het is niet onmogelijk dat deze Stuka de spoorlijn bij Lage Zwaluwe - Geertruidenberg in de buurt van Geertruidenberg aan het bombarderen was en daarbij in brand is geschoten door een Supermarine Spitfire, serialnr. C/n ?, N 3027 gevlogen door F/O G.A. Brown (RAF 39851). Over dit in brand schieten wordt e.e.a. vermeld in het verslag van Brown:

Vliegend op een hoogte van ca. 3000 meter viel ik deze Ju 87 aan, die dezelfde ontwijkingsmanoeuvres gebruikte als het toestel daarvoor. Ik vuurde een vrij lang salvo, wel vijf seconden, op hem af maar werd gedwongen van hem vandaan te vliegen daar ik te snel dichtbij kwam. Net op het moment dat ik van hem wegdraaide zag ik aan bakboordzijde van de motor rook uit het toestel komen. Ook het schieten met de achterste mitrailleur leek gestopt te zijn. Met de bedoeling naar het toestel terug te keren maakte ik een scherpe bocht, maar de vijand bleek reeds uit mijn gezichtsveld te zijn verdwenen. daarop keerde ik terug.

Volgens een mededeling van de Deutsche Dienststelle zou deze Stuka nabij Wijngaarden een noodlanding hebben gemaakt. Dit is niet correct. Waarschijnlijk hebben de Duitse instanties zich bij het schrijven van de plaatsnaam vergist. De Stuka komt namelijk op 13 mei 1940 neer te Waardhuizen, waar hij op De Laagt, een akker tussen Almkerk en Waardhuizen, een noodlanding maakt.

Volgens ooggetuigen is de Stuka in glijvlucht naar beneden gekomen, waarbij hij eerst een rij knotwilgen raakte. De boer Dibbits ingekwartierde Nederlandse militairen gaan er direct op af.

Fort Altena in 2004

Een poosje later keren ze terug met twee jonge Duitsers. De een kijkt strak voor zich uit, de andere knikt vriendelijk naar de omstanders. Een simpel gebaar, maar het lijkt zo onwerkelijk.

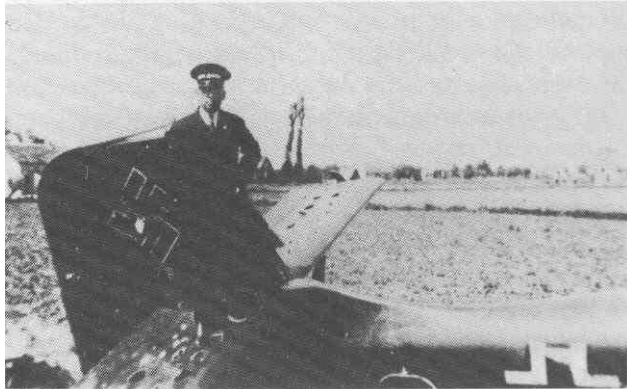
Een toenmalige gemeenteambtenaar van Almkerk, C. de Raad uit Meeuwen, weet zich niet meer de datum van de crash te herinneren.

Wel weet hij dat de Duitse gevangenen door militairen van de Nederlandse 2^e Cie/17^e Dep. Bat. zijn afgevoerd naar Fort Altena. De lichtgewonde Hans Jorzyck zou naar het ziekenhuis in Gorinchem zijn overgebracht.

J.M. van Alphen / J. van Heemskerk hebben in hun boek *Aalburg in Oorlogstijd* uit 1984 een iets andere lezing:

(10 mei 1940) De overvliegende Duitse eenheden werden door eenmotorige Messerschmitts 109 en twee-motorige Messerschmitts 110 jachttoestellen beschermd. Ook vlogen er Stuka's (Junkers 87 jachtbommenwerpers) over die bij Moerdijk Nederlandse luchtdoelstellingen gingen aanvallen. Eén van deze toestellen werd aangeschoten en maakte bij Waardhuizen een noodlanding.

A.N. Colijn maakt in zijn boek *Almkerk 1940 - 1945* uit 1990 ook melding van deze noodlanding:

Gemeentebode Paans bij het neergestorte Duitse vliegtuig op De Laagt.

Uit verslag van 10 mei 1940. De eerste oorlogsdag.

Even later komt er nog een vliegtuig terug, alleen. Steeds lager vliend stort het neer op het land bij de Laagt. Soldaten, ingekwartierd bij boer Dibbits, gaan er op af en een poosje later komen ze terug met de piloten, twee jonge kerels. De een kijkt strak voor zich uit, de andere knikt de omstanders vriendelijk toe. Een simpel gebaar, maar het doet zo onwerkelijk aan.

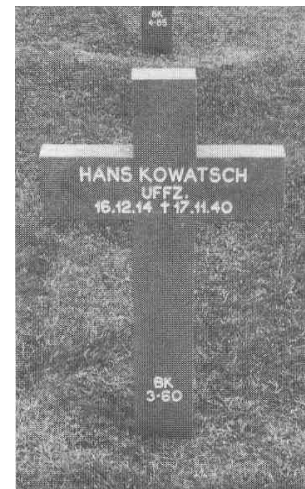
Hans Kowatsch wordt later, wanneer precies is niet bekend, overgeplaatst naar 2./Erprobungsgruppe 210 (code S9). Op 17 november 1940 vliegt hij samen met zijn radio-operator, de 23 jarige Unteroffizier Hans Georg-Bade, in een Bf 110C-4 (Werkenummer 3648, code S9 + JK). Ze zijn met anderen onderweg naar Engeland voor een zogenaamde "hit and run"-aanval op Ipswich. Tijdens hun terugtocht worden zij waarschijnlijk boven zee aangevallen door een Flight Hurricanes van 17th Squadron (code YB), die van Martlesham Heath was opgestegen. Drie van de Duitse toestellen, waaronder dat van Kowatsch, keren niet meer terug.

Het stoffelijk overschot van Bade wordt nimmer teruggevonden, in 1942 is hij officieel dood verklaard.

Het lichaam van Kowatsch spoelt later aan op het strand van Noordwijk. In het rapport van de Gemeentepolitie van Noordwijk staat:

Kowatsch werd op 8 december 1940, om 13.00 uur, bij strandpaal 72 opgehaald.

Op 11 december wordt hij bijgezet op de Algemene Begraafplaats van Den Haag. In mei 1948 wordt zijn stoffelijk overschot naar IJsselsteyn overgebracht, waar het rust in Vak BK, rij 3, grafnummer 60.

Het graf van Hans Kowatsch op de militaire begraafplaats te IJsselsteyn.

Van Herbert Jorzyck is alleen maar bekend dat hij op 27 mei 1942 omkomt in San.Kp. m. 1/128 Nikolajewka/Tschugujew in Ukraine. Daar ligt hij ook begraven.

